

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

פרשת

נח

◆◆◆

שנת

תשפ"ב

◆◆◆

גליון 122

שבת בבית ה'

איך בין צופרין אז מיין וועלוויל איז נישט קיין פֿרומקט.. פ' אני מרוצה שבני וועלוויל אינו מחמיר יותר מדאי. וביאר ר' שמחה זליג היות ובמשך השבוע ה' רבי חיים שולח אותו לכל מיני שליחויות של מצוה, ולא ה' מצליח ללמוד הרבה שעות ברצף, אך בליל שבת לא היו הפרעות, וה' יכול ללמוד ברציפות שעות רבות, ואם ה' מחמיר לעצמו שלא ללמוד לאור הנו, ה' מפסיד את הלימוד הנפלא הזה.

החפץ חיים למד בעל פה

ובהזדמנות סיפר רבינו שאמר לו רבי דוד קנפיהולץ זצ"ל מיקרי ב"ב, שטרח הרבה שלא יקראו בעיתונים לא כשרים ועוד, שהוריו היו גרים בוורשא, ופעם התארח אצלם יהודי ליטאי נמוך קומה, ובליל שבת למד בעל פה כל הלילה, ולא ידע להגיד מה שמו.

אך לפי התיאור, הבין רבינו שזה ה' החפץ חיים זצוק"ל, שה' בא מפעם לפעם לוורשא להדפיס את ספריו, ונשאר שם כמה שבועות.

ונמצא שהחפץ חיים החמיר לעצמו שלא לקרות לאור נר, אף שבספרו מיקל בזה.

יושב אהלים..

ואצל רבינו בבית, הרבה שנים לא היתה תאורה בשבת, כי לא רצה להתחבר לגנרטור, מפני מראית העין. רק ה' לו לוקס על השולחן שדלק כמה שעות, ונר אחד גדול קרוב לכניסה, שדלק עד הבוקר.

וה' רבינו יושב בבתי מדרשות שהיתה שם תאורה כשרה, בלי חילול שבת, כמו בכלל פוניבז', בירחי כלה, ובשנים יותר מאוחרות ישב קבוע ביוצאי פוניבז' מול ביתו. ותקופה ארוכה, ה' חוזר בליל שב"ק על מס' זבחים, וה' מבקש בערב שבת להניח את הגמ' שלו, [שה' עם דפוס ברור וחזק], בסמוך למקומו בבית הכנסת, וה' בא באמצע הלילה ולומד שם בשקידה, עד קרוב לתפילת הג'.

וקשה לתרגם במילים את המתיקות הנפלאה, שהיו שומעים ומרגישים בלימודו, שה' מתנגן מאליו בניגון ערב ומתוק, אשרי עין ראתה.

עורה כבודי..

והיות שה' עיף מאד, בלילי שב"ק, אחרי שבוע עמוס בשיעורים וקבלת קהל וכו', ובערב שב"ק בדרך כלל לא ה'

השמחה בהתחלת הזמן

כאשר זכינו בחסד עליון, לפתיחת זמן "חורף תשפ"ב", שמחה וגיל תמלא לבנו, כפי שראינו שנים ע"ג שנים, את הציפיה והאוויר שה' לרבינו להתחלת הזמן בישיבות הקדושות. ובפרט זמן "חורף" שאפשר לעשות בו הרבה מאד "שטייגען", ובשנה מעוברת עוד יותר. ברוך השם שהגיענו עד הלום.

והי נועם ה' אלוקינו עלינו, שנזכה באמת לעליה גדולה, בניצול הימים הנפלאים העומדים לפנינו, ללימוד תורה הק' בשקידה ועמל, ולקיים שבת בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

ימי החורף - שמחים

אימרה מעניינת היתה לרבינו, שה' אומרה מפעם לפעם, דער ווינטר איז פריילאך, און זומר איז אומדיג. פ' החורף הוא שמח, וימי הקיץ, ימים עצובים.

וה' מפרט, שהקיץ מתחיל עם ימי הספירה, ואח"כ שלשת השבועות.. ימי האלול, שהם לא עצובים, אבל רציניים.. משא"כ החורף יש בו רק ימים של שמחה, חנוכה, פורים.

אך כמדומני שה' מונח בזה גם דברים שלא פירטן, ולמשל לילי שבת הארוכים, שה' יושב רבינו ולומד שעות ע"ג שעות ברציפות, ומספיק הרבה דפי גמרא. וה' מנצל במיוחד את לילי שבת שבהן אנשים לא באים עם שאלות ובקשת ברכות.

קורא לאור המותר

והנה ידוע שחז"ל אסרו לקרוא בשבת לאור הנר, שמא יטה. אמנם הביא המ"ב דבגרות כאלו שלא שייך במציאות להטות, לא גזרו, ולכן אפשר לקרוא לאור נרות שעוה וכדו', וכן לאור החשמל שיש כיום.

אמנם דעת החזו"א להחמיר שלא לקרוא לאור הנר, גם במקום שלא שייך להטות, משום "לא פלוג", ורבינו ה' נוהג להקל כדעת המ"ב, ולכן ה' יכול לשבת וללמוד לבד.

וא' הסיבות אמר, ששמע מדודו זקנו הגאון רבי שמחה זליג זצוק"ל מבריסק, שכשמרן הגר"ז זצוק"ל ה' בחור, ה' יושב ולומד בהתמדה גדולה בלילות שב"ק, לאור הנר כנ"ל, ואביו מרן הגר"ח זצוק"ל על אף שהחמיר לעצמו שלא לקרוא לאור הנר, בכל זאת לא העיר לבנו כלום, והתבטא

לוח זמני כניסת שבת וחג תשפ"ב
ע"פ תקנת רשכבה"ג רבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל

5:15	ויקרא	6:28	ראש השנה
5:20	צו	6:23	וילך
6:25	שמיני	6:16	יום הכיפורים
6:30	תריע	6:14	האינו
6:35	מצורע	6:10	א' דסוכות
6:40	א' דפסח	6:05	שבת חוה"מ
6:44	שבעי של פסח	6:01	שמחת תורה
6:45	אחרי מות	5:55	בראשית
6:49	קדושים	5:46	נח
6:54	אמור	5:38	לך לך
6:59	בהר	5:30	וירא
7:04	בחקתי	5:23	חיי שרה
7:09	במדבר	4:17	תולדות
7:13	נשא	4:12	ויצא
7:16	בהעלתך	4:09	וישלח
7:19	שלח	4:06	וישב
7:20	קרח	4:05	מקץ
7:21	חקת	4:06	ויגש
7:20	בלק	4:08	ויחי
7:18	פינחס	4:12	שמות
7:14	מטות	4:16	וארא
7:10	מסעי	4:21	בא
7:04	דברים	4:27	בשלח
6:58	ואתחנן	4:34	יחור
6:50	עקב	4:40	משפטים
6:42	ראה	4:47	תרומה
6:34	שופטים	4:53	תצוה
6:25	כי תצא	4:59	כי תשא
6:15	כי תבוא	5:05	ויקהל
6:06	נצבים	5:10	פקודי

ויבורכו כל שומריה ומהדריה בכל טוב ברוחניות ובגשמיות
קיין ימים טובים

לו רגע לנוח, ה' משאיר שעון מעורר, [בדרך כלל לאחד וחצי בלילה], אך בדרך כלל ה' מתעורר מעצמו קודם, ובא לבית מדרש מוקדם יותר.

ופעם ביקש מורינו המשגיח הגה"צ רבי חזקי' מישקובסקי שליט"א שילמד רבינו חברותא עם תלמיד מסויים, ואמר לו רבינו, אם הוא יכול לבוא בליל שבת באחד וחצי, זה אפשרי.

[ודרך אגב ה' לו שעון מעורר מיוחד לשבת, שעון מכני עם קפיצים, ולא רצה להשתמש בשעון עם בטריות, שחשש בזה לטלטול].

וגם בכל לילה מימות השבוע, ה' קם באמצע הלילה ללמוד, כששקט באזור, ואין מפריעים, ואף קבע שעות לימוד עם בני החבורה לפעמים ב- 3.15 לפנות בוקר, ומי שזכה להשתתף בעונג זה, ידע להבין מעט מהו טעם "גן עדן".

יתן השי"ת שנוזכה באמת לנצל תקופה נפלאה זו לתורה ועמלה, וישמח ה' בנו.

זהירות בכניסת השבת

נושא נוסף, שהי' חשוב מאד מאד לרבינו, והי' מעורר על זה בדרך כלל בתחילת החורף, זה הזהירות בכניסת השבת, שלא להגיע ח"ו לחילול שבת קודש.

ובהגיע כעת הימים הקצרים, לא שמים לב כ"כ האין ששבת ממחרת לבוא, ואף דיבר על זה בפתיחת הזמן בישיבה הק', ונביא דבריו שאמר בישיבתו הק' רינה של תורה - כרמיאל בפתיחת זמן חורף תשע"ב.

וז"ל: ראיתי במקום שכתוב שרבי אלי' לאפיאן היה פעם בשבת אצל הח"ח, ואמר לו הח"ח היות ששבת שקולה כנגד תרי"ג לכן כל דבר מצוה שעושים בשבת נחשב תרי"ג, כפול שש מאות ושלוש עשרה. אם אחד לומד תורה - תרי"ג, אפילו אם לומד מילה של תורה שזה גם כן מצוה, כמו שהגאון מביא מהירושלמי שאפילו מילה אחת של תורה תלמוד תורה כנגד כולם, אפילו מילה אחת! [וק"ק האין יצויר שידבר רק מילה אחת של תורה, כי אם אומר למשל תיבת "בראשית" מה הראיה שנתכוין לומר תורה, וצ"ל דמסתמא הוא מתכווין לתורה.] עכ"פ כל מילה של תורה זה מצוה, וכל מצוה שעושים בשבת נחשב תרי"ג.

ושמעתי בשם הבן איש חי שאומר שכל מצוה שעושים בשבת נחשב אלף, אבל החפץ חיים אמר תרי"ג - ת' ר' י"ג מצוות. ממילא יוצא שמצוה בשבת היא כל כך גדולה, אם הוא מתפלל כאילו קיים תרי"ג מצוות של תפילה, אם לומד שעה הרי זה כאילו למד תרי"ג שעות, ואם למד עשר שעות זה תרי"ג פעמים עשר, הרבה מאד מאד!

עכ"פ מצוה של שבת כל כך גדולה, ומצד שני צריך מאד להיזהר שלא יבוא חלילה וחס לחילול שבת, לכן חכמים אמרו הרבה דברים, כמו חייב אדם למשמש בגדיו ערב

שבת עם חשכה שמא ישכח ויצא, רבן חייבו שצריך למשמש בכל הבגדים שלבוש אם יש בהם משהו. [ותוס' שואל הרי גם אם נשאר משהו הרי יהיה מתעסק, אומר תוס' שמא יזכור ואח"כ ישכח.] עכ"פ עשו זהירות מיוחדת על שבת, וזה בגלל ששבת כל כך גדול, במצוות זה שקול תרי"ג, ובעבירות מסתמא לא תרי"ג, אבל בכל זאת שבת זה מאד חמור.

ממילא צריך לעשות זהירות גדולה לכל הפחות חצי שעה לפני השקיעה כבר לא לעשות דבר שאסור בשבת, רק אם יהי' פעם אונס גדול שאין לו ברירה, אבל בדרך כלל להשתדל חצי שעה לפני השקיעה כבר לא יעשה שום דבר, כבר יהיה שבתדיק! הכל כבר מסודר.

וזה דבר נחוץ מאד, ולא רק אנשים שטרודים במלאכה, אלא אפילו בני ישיבה שאין להם כל כך הרבה עבודה לעשות, בכל זאת כשמגיעים הרגעים האחרונים לפני שבת תמיד בא היצר ואומר תעשה את זה תעשה את זה, פתאום שכחו את זה ופתאום שכחו את זה. ממילא צריך מאד זהירות לכל הפחות חצי שעה להיזהר לא לעשות שום דבר שאסור בשבת, ואם לפעמים יש ששכחו דבר שמוכרחים - בלית ברירה יעשו, אבל בדרך כלל כל אדם ישתדל שחצי שעה יהיה כבר שבתדיק.

וזה מצוה גדולה, אחרת יכול להיות שאח"כ בשבת יש לו תרי"ג מצוות, או אלף מצוות, ופתאום חלילה וחס חילל שבת... נורא ואיום! החטא של חילול שבת הכי חמור, כמו עובד עבודה זרה, בשום דבר לא חייב כמו עובד עבודה זרה רק בחילול שבת, מחלל שבת בפרהסיא יש לו דין שיינו אסור כמו עובד עבודה זרה, חמור מאד! ממילא צריך לעשות כל מיני הרחקות שלא לבוא לידי חילול שבת.

ואם רוצים להיזהר הקב"ה עוזר. הרי כתוב יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, ואנשים חושבים שתמיד הקב"ה יעזור לו, יש לו עצה נגד היצר הרע, הקב"ה יעזור לו. אך כתוב בשם הגאון לא כך, אלא כל אדם צריך לעשות כל מה שביכולתו להיזהר מהעבירה, ואם כבר אי אפשר יותר, אז הקב"ה עוזר לו, אך לא עוזר לו סתם כך, רק הוא צריך לעשות את המאמץ הכי גדול, ואם הוא עושה את המאמץ הכי גדול אז הקב"ה עוזר לו.

וכן גם בענין זה אם אדם עושה את כל המאמצים שלא יבוא לידי חילול שבת, אז הקב"ה יעזור לו, אבל אם בן אדם יסמוך עצמו שהקב"ה יעזור לו, אי אפשר לסמוך...

הקב"ה יעזור שכל אחד באמת יזהר מאד בכניסת השבת שיהיה על הצד הכי טוב, ואז יהיה לו סייעתא דשמיא, ומה שילמד יהיה לו פי תרי"ג לפי החפץ חיים, ויש לסמוך עליו, כי מה שהוא אמר הוא ידע מה שאומר, ממילא יהיה לו תרי"ג ויהיה לו זכות גדול, וכל אחד יכול לזכות לזה לעלות בתורה ויראת שמים, ויהיה מאלה שהקב"ה עוזרו, ויזכו לכל טוב.

ברכת מזל טוב שלוחה בזאת להחברותא הגאון ר' משה יהודה שניידר שליט"א

על שמחת נישואי בנו החתן המופלג הרב ישראל מאיר ניי"ו

שתתקיים ביום ד' אור לח' חשוון, באולמי ארמונות פרידמן בבני ברק

יה"ר שיזכו לבנות בית נאמן בישראל דורות ישרים מבורכים וירווי רוב נחת